

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «Poststed»
«Kontakt»

Trondheim, 28.06.2024

Deres ref.:
«Ref»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2023/5705

Saksbehandler:
Lise Rognes

Vedtak i klagesak om skadefelling av ulv i Eidsvoll kommune mfl.

Vi viser til klagen på Statsforvalteren i Oslo og Viken sitt vedtak 30. juni 2023 med senere vedtak i samme sak 9, 14 og 20. juli 2023. Klagesaken ble oversendt til oss 27. juli 2023. Klagen er fremsatt innenfor tidsfristen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak. Vedtaket er fattet etter rovviltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages.

Bakgrunn for saken

Statsforvalteren i Oslo og Viken iverksatte den 30. juni 2023 skadefellingstillatelse på én ulv i Eidsvoll kommune mfl. Grunnlaget for skadefellingstillatelsen var viltkamerabilder av en ulv som jaget sau og dokumenterte skader fra ulv på to lam ved Dorrsvangen i Eidsvoll kommune. Bakgrunnen var også at det hadde vært flere ulveskader på sau i området siden 7. juni 2023 og at det dagen før ble felt en ulv i Stange kommune på skadefellingstillatelse gitt av Statsforvalteren i Innlandet 8. juni 2023.

Skadefellingstillatelsen ble 9. juli 2023 (skriftlig nedtegnet 11. juli 2023) utvidet til to ulver på bakgrunn av vurdering fra Statens naturoppsyn om at det var sannsynlighet for at det var to ulver innenfor fellingsområdet. Denne vurderingen ble gjort etter at det var skader fra ulv ved Lyssjøen i Eidsvoll kommune og bilder av ulv på viltkamera nord i fellingsområdet på samme tid.

Det ble felt en ulv 12. juli 2023 i Våler kommune. Virketiden for skadefellingstillatelsen ble 14. juli 2023 ble forlenget på grunn av stor sannsynlighet for at det fortsatt var en ulv i området og dermed stort potensialet for framtidige skader.

Fellingsområdet ble 20. juli 2023 utvidet til også å omfatte Sør-Odal kommune nord for Glomma på grunn av nærheten til ferske skader fra ulv ca. 17 km fra kommunegrensen. Alle vedtakene ble gjort i samråd med Statsforvalteren i Innlandet.

Klagene

Det er mottatt fire klager fra Aktivt Rovdyrvern (ARV), hhv. 3, 11, 16 og 20. juli, en klage 11. juli 2023 fra Rovviltets Røst Norge, og to klager fra NOAH – foreningen for dyrs rettigheter (NOAH), hhv. 13 og 14 juli 2023.

Hovedinnholdet i klagene kan oppsummeres slik:

- Vilkårene for å tillate skadefelling med hjemmel i rovviltforskriften § 9 er ikke oppfylt
- Skadegjørende individ er ikke identifisert og det stilles spørsmålstegn til om det er to skadegjørende individer
- Skadegjørende individs genetiske status er ikke avklart
- Å tillate løs, på drevet halsende hund er fullstendig uakseptabelt, og statsforvalteren har ikke myndighet til å fatte vedtak om bruk av virkemidlet

Det vises for øvrig til klagene i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagene

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser til statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Rettslige rammer

Det rettslige utgangspunktet er at ulven er en fredet art. Statsforvalteren kan likevel fatte vedtak om skadefelling av ulv for å forhindre fremtidig skade på husdyr eller tamrein, innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling fastsatt av rovviltnemnden eller Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i den regionale forvaltningsplanen. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal i vurderingen særlig tas hensyn til

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtak skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr.

En tillatelse forutsetter at grunnvilkårene om at fellingen ikke er til skade for bestandens overlevelse og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd.

Kvote for betinget skadefelling

I perioden 1. juni 2023 til og med 15. februar 2024 har de regionale rovviltnemndene myndigheten til å fastsette kvote for betinget skadefelling til statsforvalterne dersom bestanden av den enkelte art ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for regionen, jf. rovviltforskriften § 8, jf. § 7.

I region 4 og 5 er bestandsmålet for ulv nådd. Rovviltnemndene i region 4 og 5 har i vedtak 15. mai 2023 fastsatt en kvote på 10 ulv for betinget skadefelling til statsforvalterne. Vedtaket ble påklaget til Klima- og miljødepartementet som opprettholdt vedtaket i klageavgjørelse 14. juli 2023.

Miljødirektoratet bemerker at Statsforvalteren i Oslo og Viken fattet vedtak om skadefelling i perioden 30. juni til 20. juli 2023. På tidspunkt for iverksettelse av vedtaket var kvoten belastet med to dyr.

Vi vurderer at vedtakene er fattet innenfor rammene for delegert myndighet og innenfor fastsatt kvote.

Bestandens overlevelse

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Statsforvalteren har i sitt vedtak redegjort for bestanden og vurdert at det konkrete uttaket er innenfor bestandens tåleevne. Bestandens tåleevne er også vurdert i rovviltnemndenes vedtak om kvote for betinget skadefelling. På tidspunkt for iverksettelse av vedtaket var kvoten belastet med to dyr. Vi er enige med statsforvalteren at vedtaket er innenfor den betingede kvoten fastsatt av rovviltnemndene og også innenfor bestandens tåleevne.

Områdets betydning som beitemark

Området det er gitt tillatelse til felling i, er prioritert beiteområde iht. forvaltningsplanen for rovvilt i region 5/Hedmark. Statsforvalteren har vurdert området som er viktig beiteområde, og også vist til at det slippes et stort antall sau på utmarksbeite i området og i tilgrensende beiteområder. Vi tiltrer denne vurderingen og vurderer at vilkåret om områdets betydning som beitemark er oppfylt.

Skadeomfang og potensiale for skade

Tillatelsen til skadefelling er gitt med hjemmel i rovviltforskriften § 9 med tilhørende kommentarer. Som det fremgår av kommentarene er skadefelling et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon. Et element for å iverksette en skadefelling, er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt.

Dersom det er sannsynlig at skadesituasjonen vil vedvare, og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

Statsforvalteren vurderte at området var et viktig beiteområde for sau og at potensiale for fremtidig skade var stort. Det var et pågående skadefellingsforsøk på en ulv i området forut for vedtaket. Denne ulven ble felt dagen før vedtaket 30. juni ble fattet. Det ble via bilder fra viltkamera avdekket at det befant seg ytterligere en ulv i området, samtidig som SNO påvist flere dyr tapt til ulv. Beitedyrene var på dette tidspunktet spredt 2-3 kilometer ut. Statsforvalteren vurderte videre ut fra erfaringer fra tidligere år at ulv som oppholder seg i områder hvor sau beiter, kan forårsake omfattende skader på kort tid. Statsforvalteren vurderte at potensialet for fremtidig skade var stort dersom ulven fortsatte å oppholde seg i området.

Fellingstillatelsen ble 9. juli 2023 muntlig utvidet til å gjelde to ulver (skriftlig nedtegnet 11.07.2023). Statsforvalteren la til grunn SNO sin vurdering om at det befant seg to ulver i området, vurderte på bakgrunn av skader fra ulv ved Lyssjøen i Eidsvoll kommune og bilder av ulv på viltkamera nord i fellingsområdet på samme tid. Samtidig økte skadeomfanget, samt det ble observert mange søyer uten lam. Statsforvalteren vurderte at med to ulver i området på samme tid, var skadepotensialet stort dersom ulvene fortsatte å oppholde seg i området.

Miljødirektoratet er enig i statsforvalterens vurderinger knyttet til skade og fremtidig skadepotensiale. Vi vurderer at vilkåret om skadeomfang og potensiale for skade er oppfylt.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Miljødirektoratet slutter seg til Statsforvalterens vurderinger om mulighetene for å sette inn andre forebyggende tiltak for å forhindre fremtidig skade, og at det i den aktuelle situasjonen ikke var andre tilfredsstillende forebyggende løsninger enn å iverksette skadefelling. Det at området er et prioritert beiteområde, har betydning for hvor inngripende tiltak som vil være aktuelle å iverksette. Miljødirektoratet slutter seg Statsforvalterens vurderinger.

Genetisk viktig ulv

I henhold til nasjonale føringer skal det så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av DNA-prøver for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling. Det er viktig at statsforvalterne gjør en vurdering av om det kan være en mulighet for å få samlet DNA og avklart genetisk status, før vedtak om felling fattes. Samtidig vil det være nødvendig å avveie ønsket om genetisk avklaring for det aktuelle individet, opp mot den tapsrisikoen som påløper ved å utsette iverksettelse av et skadefellingsforsøk. Skader påført av ulv kan eskalere raskt, hvis felling ikke iverksettes og lykkes.

Statsforvalteren viser i sitt vedtak til at det på vedtakstidspunktet ikke forelå kjent forekomst av genetisk viktige individer i området. I tillegg skal fellingslaget samle inn hår- og møkk for DNA-

analyser dersom de kommer over det, samt varsle SNO ved funn av genetisk materiale som må sikres.

Miljødirektoratet er enige med statsforvalteren at det på vedtakstidspunktet ikke forelå opplysninger om genetisk viktig individ i området. I denne konkrete situasjonen med manglende opplysninger om genetisk verdifull ulv, fellingen er i beiteprioritert område hvor potensialet for fremtidig skader vurderes å være stort, samt muligheten for å trekke tilbake vedtaket ved nye opplysninger, er direktoratet enig med statsforvalteren i at hensynet til å iverksette skadefellingsforsøk veier tyngre enn behovet for å utsette iverksettelsen for å få en genetisk avklaring for dette aktuelle individet.

Bruk av hund til fellingsforsøk

Det er anført at bruk av løs, på drevet halsende hund er totalt akseptabelt og statsforvalteren har ikke myndighet til å fatte vedtak om bruk av virkemidlet.

Klima- og miljødepartementets utarbeidet i 2017 en tiltakspakke med formål å gjøre det lettere å felle ulv utenfor ulvesonen. I forlengelsen av dette delegerte Miljødirektoratet 14. juli 2017 myndigheten til statsforvalterne til å fatte vedtak om bruk av løs, på drevet halsende hund ved skadefelling av ulv. Statsforvalteren har med dette myndighet til å fatte vedtak om bruk av løs, på drevet halsende hund i skadefellingsforsøk på ulv.

Å tillate løs, på drevet halsende hund på den tiden av året hvor vilt med yngle- og hekketid er særlig sårbare, er utfordrende. Statsforvalteren har av den grunn satt vilkår for å begrense ulempene bruken av løs, på dreven halsende hund medfører. Vilåårene har til formål å hindre at viltet beskyttes mot faren for unødige påkjenninger og belastninger. Miljødirektoratet vurderer at tiltaket med de gitte vilkår, ikke er i strid med kravene som er satt for å ivareta viltet.

Konklusjon

Miljødirektoratet viser til statsforvalteren sine vedtak og vurderingene knyttet til klagesaken i oversendelsesbrevet. Vi tiltrer i det vesentlige statsforvalterens vurderinger av saken. Vi finner ikke grunn til å endre statsforvalterens vedtak.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Lise Rognes
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL